

SOCIĀLĀS ZINĪBAS

1.-9.klasēm

**mācību priekšmeta programmas paraugs speciālās pamatizglītības
programmu īstenošanai izglītojamiem ar smagiem garīgās attīstības
traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem**

Anna Plostniece, Inese Roste-Plostniece, Aija Stegmane

Sociālās zinības 1.-9.klasēm

Mācību priekšmeta programmas paraugs speciālās pamatizglītības programmu īstenošanai izglītojamiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem
(izglītības programmas stundu plāna 1.variants)

Atbildīgā par izdevumu – Anita Falka

Ievads

Mācību priekšmeta "Sociālās zinības" orientējošā mācību programma (turpmāk, programma) veidota atbilstoši Vispārējās izglītības likumam un valsts standarta pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmeta "Sociālās zinības" standartā izvirzītajiem galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, ievērojot speciālās pamatizglītības programmā izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Programma paredzēta izglītojamiem ar vidēji smagiem un smagiem garīgās attīstības traucējumiem.

Sociālās zinības izglītojamiem ar vidēji smagiem un smagiem garīgās attīstības traucējumiem ir viens no svarīgākajiem mācību priekšmetiem socializācijas veicināšanā. Programmas saturā ir iekļauti jautājumi par ētisko, pilsonisko, ekonomisko un veselības izglītību. Programma orientēta uz praktisko iemaņu attīstību, komunikācijas un sadarbības veidošanu, skolēnu vispārējās attīstības sekmēšanu, ņemot vērā katra skolēna sākuma zināšanas un prasmes, intelektuālās un fiziskās spējas un katra skolēna esošo pieredzi.

Metodiskie pamatprincipi. Mācību saturs realizējams pēc koncentriskuma principa. Iesākot jaunu tēmu, jāatkārto šajā tēmā iepriekš apgūtās zināšanas. Sekmīgas socializācijas nodrošināšanai ieteicams stingri ievērot pēctecības principu. Programmas apgūšanas gaitā sekmējams skolēnu apzinīgums un patstāvīgums. Zināšanas apgūstamas „pa soļiem”, „soļa” garums katram skolēnam var būt individuāls.

Mācību programma strukturēta pakāpēs, jo izglītojamo spējas mēdz būt dažādas un nav pielīdzināmas noteiktas klases kritērijiem. Nosacīti katrai pakāpei ir piemērotas noteiktas klašu grupas. Atbilstoši izglītojamā attīstības un veselības stāvoklim pedagogs pēc saviem ieskatiem pakāpi var noteikt individuāli, to nepiemērojot klasei.

Satura apgūšanas secību ir iespējams variēt atbilstoši skolēnu spējām. Skolēniem, kuru attīstības traucējumu izpausmes liedz apgūt programmā norādīto attiecīgajā klasē, var atkārtot un nostiprināt to mācību pakāpi vai daļu, kura ir atbilstoša viņu spējām.

Sociālo zinību stundās realizējas visi attīstības traucējumu korekcijas virzieni:

- sajūtu un valodas pieredzes precizēšana, paplašināšana un sistematizēšana;
- traucējumu novēršana emocionālajā, gribas un sociālās uzvedības motivācijas sfērā;
- sabiedrības prasībām atbilstošas sociālo vajadzību, kā arī materiālo, intelektuālo, ētisko un estētisko vērtību sistēmas izveide;

- domāšanas operāciju (analīzes un sintēzes, vispārināšanas, abstrahēšanas un konkretizēšanas u.c.) attīstīšana;
- valodas attīstīšana;
- iekšējā intelektuālās darbības plāna veidošana;
- ierastās intelektuālās darbības stereotipu pārvarēšana.

Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi

Mācību priekšmeta mērķis

Sagatavot izglītojamo praktiskajai dzīvei un sekmēt viņu adaptāciju sabiedrībā.

- Mazināt skolēnu fizisko un psiholoģisko atkarību.
- Attīstīt skolēna personības pozitīvās īpašības, individuālās spējas, dotības un garīgo būtību, dot skolēnam iespēju sevi maksimāli pilnveidot.
- Apgūt zināšanas par sociālo un kultūras vidi, funkcionēšanu tajā.
- Attīstīt izpratni par veselības un dzīvības drošības būtību.
- Palīdzēt integrēties sabiedrībā.
- Sekmēt apkārtējās pasaules izzināšanas spējas.

Mācību priekšmeta uzdevumi

- Apgūt sabiedrības sociālās normas un sociālo pieredzi.
- Apgūt nepieciešamās darba, atpūtas un sadzīves iemaņas.
- Iespējami izveidot pašapkalpošanās prasmes: kopt savu ķermeni, ievērot higiēnas pamatus, izzināt izmaiņas augošā organismā, sekot apģērba un apavu tīrībai, sakārtot savu dzīves vietu un telpu.
- Radināt pieņemamā veidā palīdzēt citiem.
- Saredzēt skaisto apkārtņē, saudzēt to.
- Stiprināt piederību ģimenei, skolai, tautai.
- Apgūt komunikācijas prasmes dažādās dzīves situācijās dažādu dzīves vajadzību apmierināšanai.
- Prast orientēties laikā.
- Veicināt izpratni par patiesajām vērtībām.
- Apgūt uzvedības un izturēšanās prasmes.
- Iepazīties un pierast ievērot veselības un dzīvības drošības noteikumus dažādās situācijās.
- Mācīties iegūt vajadzīgo informāciju un uzturēt interesi par pieejamajiem dažādiem masu informācijas avotiem.

Mācību saturs un sasniedzamie rezultāti

Programmas saturs izvēlēts, lai skolēns apgūtu pašapkalpošanās prasmes, izzinātu sevi, tuvāko apkārtni, mācītos sadarboties, zinātu un ievērotu veselības drošības noteikumus dažādās situācijās, iepazītu tautas tradīcijas un kultūru.

Sociālo zinību programma cieši saistīta ar citiem mācību priekšmetiem. Tajā iekļautas tēmas no dabaszinībām, mājturības un tehnoloģijām, latviešu valodas, matemātikas, mūzikas u.c. Tēmas savstarpēji integrējas, jo skolēniem ar vidēji smagiem un smagiem attīstības traucējumiem sekmīgai zināšanu, prasmju apguvei nepieciešams daudzveidīgs atkārtojums.

Programmas saturā izdalītas 15 galvenās tēmas. Tās tiek mācītas atbilstoši četrām zināšanu un prasmju pakāpēm, kuras tiek pielīdzinātas noteiktām klašu grupām, piemēram, 1. pakāpe atbilst 1. klasei, 2. pakāpe atbilst 2.- 5. klasei u.t.t. Sadalījums pa klasēm ir nosacīts, jo skolēnu mācīšanās spēju līmenis ir atšķirīgs. Katram skolēnam, atbilstoši viņa veselības stāvoklim un individuālajām attīstības īpatnībām, zināšanu un prasmju apguvei ir savs laika limits, kurš pārsniedz vienu vai vairākus mācību gadus. Dažu skolēnu zināšanas un prasmes skolu beidzot nepārsniedz 1. pakāpes robežas. Tādēļ pakāpju norādes ir uzskatāmas par piemērotākām. Katrā pakāpē tiek piedāvāts ieteicamais apakštēmu sadalījums. Tematu secību, stundu skaitu tematam skolotājs izvēlas atbilstoši skolēnu spējām, interesēm un esošajiem apstākļiem.

Mācību saturs paredzēts visiem mācību gadiem, realizējams pēc koncentriskuma principa. Programmas saturā ietverti sasniedzamie rezultāti (apgūstamās zināšanas un prasmes), atbilstoši katrai pakāpei.

Ķermenis

Uzdevumi:

1. Apzināties sevi, savu dzimumu.
2. Veicināt izpratni par ķermeni, tā uzbūvi un funkcijām.
3. Veidot izpratni par ķermeņa higiēnu un tās nozīmi veselības saglabāšanā.
4. Palīdzēt izprast ar augšanu un attīstību saistītās pārmaiņas.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Dzimums.</p> <p>Galvenās ķermeņa daļas.</p> <p>Roku, sejas mazgāšana, zobu tīrīšana.</p> <p>Traumas, aizsargāšanās no traumām.</p>	<p>Cilvēka maņu orgāni.</p> <p>Ķermenis, ķermeņa higiēna.</p> <p>Sadzīves traumas skolā.</p> <p>Saaukstēšanās slimības.</p>	<p>Nervu, balsta, asinsrites, elpošanas, gremošanas un izvadsistēmas, slimības.</p> <p>Bioloģiskā vecuma izmaiņas.</p> <p>Pārskats par augšanas un attīstības procesiem pubertātes laikā. Emocionālās un fiziskās pārmaiņas. Pārdzīvojumi pubertātes laikā.</p> <p>Sadzīves traumas</p>	<p>Cilvēka reproduktīvā sistēma un veselība.</p> <p>Higiēniskie aizsarglīdzekļi.</p> <p>Veselība.</p> <p>Slimību profilakse. Tējas. Medikamenti. Aptieka.</p> <p>Vielu maiņas regulēšana ar pārtikas produktiem.</p> <p>Darba traumas, darba drošība.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Zina, kas ir – zēns vai meitene.</p> <p>Nosauc, parāda savas galvenās ķermeņa daļas.</p> <p>Zina, kad ir jāmazgā rokas, seja, jātīra zobus.</p> <p>Ievēro norādījumus par izsargāšanos no traumām.</p>	<p>Nosauc, parāda maņu orgānus, zina to nozīmi.</p> <p>Ir sapratne par ķermeņa higiēnas darbību vajadzību.</p> <p>Zina, kādas darbības var izraisīt traumas skolā.</p> <p>Ievēro norādījumus par izsargāšanos no saaukstēšanās.</p>	<p>Zina galvenās orgānu sistēmu daļas un to nozīmi.</p> <p>Saskata bioloģiskās augšanas atšķirības starp zēniem un meitenēm.</p> <p>Ir priekšstats par augšanas un attīstības procesiem, emocionālām, fiziskām pārmaiņām, pārdzīvojumiem pubertātes laikā.</p> <p>Zina, kas izraisa sadzīves traumas un izsargājas no tām.</p>	<p>Zina galvenās reproduktīvās sistēmas daļas un to funkcijas.</p> <p>Praktiski pielieto un zina higiēnisko aizsarglīdzekļu nozīmi.</p> <p>Ir zināšanas par veselību un izsargāšanos no slimībām.</p> <p>Zina aptiekas un medicīnisku līdzekļu lietošanas nozīmi.</p> <p>Ir zināšanas par pārtikas produktu ietekmi uz vielmaiņu.</p> <p>Zina, kas var izraisīt darba traumas un kā no tām izsargāties.</p>

Ģimene

Uzdevumi:

1. Stiprināt piederību savai ģimenei.
2. Uzņemties iespējam atbilstošu atbildību par ģimeni.
3. Ievērot un kopt savas ģimenes svētkus, tradīcijas.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5.klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Vārds, uzvārds.</p> <p>Vecāku vārdi, uzvārdi, nodarbošanās.</p> <p>Brāļi, māšas.</p> <p>Mani svētki.</p> <p>Dzīvoklis.</p>	<p>Ģimenes sastāvs.</p> <p>Ģimenes fotoalbums.</p> <p>Ģimenes svētki.</p> <p>Vecāku prasības.</p> <p>Mājas darbi.</p>	<p>Radi – tuvākie un tālākie.</p> <p>Ģimenes tradīcijas.</p> <p>Ģimenes locekļu pienākumi.</p> <p>Bērnu disciplīna ģimenē.</p> <p>Personīgais budžets.</p> <p>Durvis un durvju slēdzenes, atslēgu lietošana.</p>	<p>Dzimtas koks.</p> <p>Mīlestība.</p> <p>Kāzas un citi ģimenes svētki.</p> <p>Bērnu un vecāku tiesības un pienākumi.</p> <p>Kā rodas bērns (apaugļošanās, grūtniecība, dzemdības).</p> <p>Zīdaiņa kopšana.</p> <p>Bērnu audzināšana ģimenē.</p> <p>Ģimenes budžets, plānošana.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5.klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Nosauc, atpazīst savu vārdu, uzvārdu.</p> <p>Zina savu vecāku vārdus, uzvārdus.</p> <p>Zina savus brāļus, māšas, viņu vārdus.</p> <p>Apzinās un priecājas par saviem svētkiem, piedalās to organizēšanā un svinēšanā.</p> <p>Zina savas ģimenes dzīvesvietu.</p>	<p>Zina savas ģimenes locekļus, viņu vārdus.</p> <p>Ģimenes fotoalbumā atpazīst savus tuviniekus.</p> <p>Piedalās savas ģimenes svētkos, gatavo apsveikumus.</p> <p>Pilda vecāku norādījumus.</p>	<p>Zina un ciena savus tuvākos radus, ir priekšstati par radniecību.</p> <p>Ievēro ģimenes tradīcijas, palīdz gatavoties svētkiem.</p> <p>Zina savas ģimenes locekļu pienākumus, izpilda savējos.</p> <p>Ievēro uzvedības noteikumus ģimenē.</p> <p>Darbojas ar savu kabatas naudu, ir priekšstati par taupību.</p> <p>Ir sapratne par durvju slēdzeņu izmantošanu, droši darbojas ar atslēgām</p>	<p>Ir priekšstati par dzimtas koka veidošanos.</p> <p>Ir priekšstati par attiecību, ģimenes veidošanu.</p> <p>Zina un ievēro bērnu un vecāku tiesības un pienākumus.</p> <p>Ir zināšanas par bērna rašanos.</p> <p>Ir priekšstati par zīdaiņu kopšanu un bērnu audzināšanu.</p> <p>Piedalās ģimenes budžeta plānošanā.</p>

Mājoklis

Uzdevumi:

1. Rosināt iepazīt savu dzīvesvietu un apzināties piederību tai.
2. Iepazīstināt ar dažādiem mājokļu veidiem.
3. Veicināt izpratni par darba vietas, klases, mājokļa tīrības, kārtības saglabāšanu.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Dzīvesvieta.</p> <p>Skola, klase.</p>	<p>Dzīvoklis.</p> <p>Dzīvokļa mēbeles.</p> <p>Mājas adrese.</p> <p>Telpu vēdināšana.</p>	<p>Mājas pilsētā un laukos.</p> <p>Skolas adrese.</p> <p>Elektriskais un gāzes pavards.</p> <p>Istabas augi, to kopšana.</p> <p>Telpu kopšana, tīrīšana.</p> <p>Cīņa pret mušām.</p> <p>Durvis un durvju slēdzenes, atslēgu lietošana.</p>	<p>Vasarnīca, vasaras mītnes.</p> <p>Apkures veidi.</p> <p>Siltuma saglabāšana, vēdināšana.</p> <p>Istabas augu pārstādīšana, ieaudzēšana.</p> <p>Telpu kopšanas līdzekļi.</p> <p>Cīņa pret kukaiņiem dzīvoklī.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Zina, stāsta par savu dzīvojamo telpu, istabu.</p> <p>Atrod savu vietu skolā, klasē.</p>	<p>Zina, stāsta, kāds ir dzīvokļa iekārtojums.</p> <p>Nosauc, parāda mēbeles, zina to funkcijas.</p> <p>Zina savas mājas adresi, raksta to.</p> <p>Ir sapratne par telpu vēdināšanas nepieciešamību.</p>	<p>Zina pilsētas un lauku mājas pazīmes un atšķirības.</p> <p>Prot nosaukt, uzrakstīt savas skolas adresi.</p> <p>Prot lietot elektrisko un gāzes pavardu.</p> <p>Prot kopt istabas augus.</p> <p>Apzinās telpu kopšanas, tīrīšanas nepieciešamību, veic vienkāršus telpu uzkopšanas darbus.</p> <p>Zina par mušu kaitīgumu, palīdz pret tām cīnīties.</p> <p>Apzinās durvju slēgšanas nepieciešamību, droši veic durvju slēgšanas darbības, prot glabāt atslēgu.</p>	<p>Ir sapratne par vasarnīcas izmantošanu, nozīmi.</p> <p>Zina dažādus apkures veidus.</p> <p>Veic mājokļa saglabāt siltuma saglabāšanas pasākumus, ievērojot drošības noteikumus. Seko līdzī telpu vēdināšanas nepieciešamībai.</p> <p>Praktiski veic istabas augu pārstādīšanu, ieaudzēšanu.</p> <p>Zina un prot pielietot nepieciešamos telpu kopšanas līdzekļus, ievēro drošību.</p> <p>Ir priekšstati par kukaiņu ierobežošanu dzīvesvietā, ievēro higiēnas noteikumus.</p>

Higiēnas pamati

Uzdevumi:

1. Praktiskā darbībā apgūt nepieciešamās prasmes sevis kopšanā.
2. Veicināt higiēnas prasmju ievērošanu un pielietošanu ikdienā.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Ūdens krāna izmantošana (atgriešana, aizgriešana, ūdens strūkļas regulēšana).</p> <p>Roku, sejas mazgāšana.</p> <p>Roku un sejas slaucīšana ar dvieli.</p> <p>Mutes dobuma un zobu kopšana, pareiza tīrīšana.</p> <p>Tualetes lietošana.</p> <p>Tualetes inventārs, tā lietošana (tualetes, ūdens tvertne, tualetes papīrs).</p> <p>Apģērba sakārtošana tualetes telpā.</p>	<p>Mazgāšanās dušā (izmantojot sūkli).</p> <p>Ķermeņa ādas kopšana.</p> <p>Ausu kopšana.</p> <p>Nagu kopšana.</p> <p>Higiēnisko iemaņu ievērošana tualetes telpā.</p> <p>Redzes saudzēšana, lasīšanas higiēna.</p> <p>Personiskās higiēnas ievērošana dienas režīmā.</p>	<p>Mazgāšanās vannā.</p> <p>Ķermeņa vispārējā higiēna. Pinnes.</p> <p>Mati un to kopšana. Matu sakārtojums. Galvas utis.</p> <p>Padušu kopšana.</p> <p>Intīmo ķermeņa daļu higiēna.</p> <p>Organisma norūdīšana. Fiziskā kultūra.</p> <p>Darba un atpūtas režīms. Mieg.</p> <p>Uztura higiēna.</p> <p>Asaras. Redzes trenēšana.</p> <p>Smēķēšanas kaitīgums.</p> <p>Varžacis. Plāksteru uzlikšana.</p>	<p>Higiēna slimību un traumu gadījumos.</p> <p>Sejas ādas kopšana. Kosmētika.</p> <p>Matu kopšanas līdzekļu izvēle. Blaugznas. Augi matu kopšanā.</p> <p>Kāju kopšana. Kāju vingrinājumi.</p> <p>Ādas slimības un kosmētiskie defekti.</p> <p>Pirts.</p> <p>Telpu dabiskais un mākslīgais apgaismojums.</p> <p>Darba higiēna.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Prot lietot ūdens krānu.</p> <p>Prot mazgāt un slaucīt rokas un seju. Atrod nepieciešamos mazgāšanas piederumus.</p> <p>Tīra savus zobus.</p> <p>Apzināti lieto tualeti.</p> <p>Atrod un prot pielietot nepieciešamos tualetes piederumus.</p> <p>Prot sakārtot savu apģērbu pēc tualetes lietošanas.</p>	<p>Prot mazgāties dušā, lietot sūkli.</p> <p>Ir sapratne un prasmes ausu un nagu kopšanā.</p> <p>Ievēro higiēnu tualetes telpā.</p> <p>Zina redzes saudzēšanas paņēmienus, ievēro tos.</p> <p>Zina un ievēro personīgo higiēnu dažādos diennakts momentos.</p>	<p>Mazgājas vannā, veic nepieciešamās darbības.</p> <p>Zina par ķermeņa higiēnu, veic atbilstošas darbības, ir sapratne par jēdzienu „pinnes”.</p> <p>Ir sapratne par padušu, matu kopšanas nepieciešamību, ievēri higiēnas noteikumus. Ir izpratne par jēdzienu „utis”.</p> <p>Veic intīmo ķermeņa daļu kopšanu.</p> <p>Ir sapratne par redzes higiēnu, asaru nozīmi.</p> <p>Ir zināšanas par uztura higiēnu.</p> <p>Ir sapratne par fizisko nodarbību nepieciešamību veselības saglabāšanā.</p> <p>Zina par atpūtas un darba režīmu, ievēro to.</p> <p>Ir zināšanas par smēķēšanas kaitīgumu.</p> <p>Praktiski veic plāksteru uzlikšanu vajadzības gadījumā.</p>	<p>Zina par nepieciešamību ievērot higiēnu slimību gadījumos un ievēro to.</p> <p>Pielieto dažus sejas, matu, kāju kopšanas līdzekļus.</p> <p>Ir sapratne par pirts nozīmi, lietošanu, apguvis nepieciešamās iemaņas.</p> <p>Zina dažādus telpu apgaismojumu veidus, seko līdzi, lai telpa būtu pietiekami apgaismota.</p> <p>Ir priekšstati par darba higiēnu, ievēro norādījumus.</p>

Pašapkalpošanās un sadzīves darbi

Uzdevumi:

1. Praktiskā darbībā apgūt nepieciešamās ģērbšanās, apģērba kopšanas, labošanas, telpu kopšanas prasmes.
2. Veicināt apgūto pašapkalpošanās un sadzīves prasmju pielietošanu ikdienas situācijās.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Ko es protu?</p> <p>Darbavietas, galda sakārtošana.</p> <p>Ģērbšanās.</p>	<p>Klases, istabas sakārtošana.</p> <p>Dažādi apģērba un apavu aizdares veidi.</p> <p>Apģērbu un apavu novietošana.</p>	<p>Guļvietas un atpūtas vietas uzturēšana kārtībā.</p> <p>Apģērba, apavu kopšana (mazgāšana, gludināšana).</p> <p>Veļas locīšana.</p> <p>Pogu piešūšana.</p> <p>Apģērba un apavu izvēle atbilstoši situācijai.</p>	<p>Personiskās un kolektīvās lietošanas telpu kopšana.</p> <p>Apģērbu labošana.</p> <p>Apģērbu, apavu kopšanas līdzekļi. To pareiza izvēle. Pielietošana.</p> <p>Apģērba saskaņošana.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Prot sakārtot savu darba vietu, piederumus, rotaļlietas.</p> <p>Veic apģērba, apavu novilkšanu un uzvilkšanu.</p>	<p>Praktiski veic klases telpas, istabas sakārtošanu.</p> <p>Prot lietot dažādus apģērbu un apavu aizdares veidus.</p> <p>Loka un kārtro savu apģērbu skapī, plauktā, uz pakarināmā.</p>	<p>Seko līdzi savas guļvietas, atpūtas vietas kārtībai, tīrībai.</p> <p>Veic apģērba un apavu mazgāšanu, tīrīšanu, gludina veļu.</p> <p>Loka veļu, apģērbu.</p> <p>Prot piešūt pogu.</p> <p>Prot izvēlēties apģērbu atbilstoši laika apstākļiem, situācijai, atbilstoši norādījumiem.</p>	<p>Seko līdzi personīgās telpas tīrībai, kārtībai, veic kolektīvās telpas uzkopšanu.</p> <p>Nepieciešamības gadījumā veic apģērba sīku labošanu.</p> <p>Ir sapratne par apavu, apģērba kopšanas līdzekļu lietošanu, daudzveidību, veic praktiskas darbības.</p> <p>Ir zināšanas par apģērba saskaņošanu.</p>

Mana skola

Uzdevumi:

1. Veidot piederības sajūtu klasei, skolai.
2. Rosināt iepazīt savu skolu un tās tuvējo apkārtni.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Skolas atrašanās vieta, nosaukums.</p> <p>Klasesbiedri.</p> <p>Skolas dienas režīms un kārtība.</p>	<p>Skolotāji. Mācību priekšmeti.</p> <p>Klasesbiedri un draugi.</p> <p>Orientēšanās skolā.</p> <p>Stundu saraksts.</p> <p>Skolēnu noteikumi.</p>	<p>Skolas struktūra.</p> <p>Skolas biedri.</p> <p>Skolas tradīcijas, svētki.</p> <p>Skolas pasākumu kalendārs.</p> <p>Objekti tuvējā apkārtnē.</p>	<p>Skolas vēsture.</p> <p>Skolas kolektīvs.</p> <p>Absolventi.</p> <p>Dāvanas skolai.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Atpazīst skolu starp citām ēkām, prot nosaukt savas skolas nosaukumu.</p> <p>Atpazīst savus klasesbiedrus pēc vārda.</p> <p>Zina un ievēro skolas dienas režīmu.</p>	<p>Zina savus skolotājus pēc vārda, atpazīst mācību stundas pēc to nosaukumiem un veicamajām darbībām, skolotājām.</p> <p>Draudzējas ar saviem klasesbiedriem.</p> <p>Prot orientēties skolas telpās pēc nosaukuma un funkcijām.</p> <p>Zina, orientējas stundu sarakstā, ievēro to.</p> <p>Zina skolēnu noteikumus, ievēro tos.</p>	<p>Ir sapratne par skolas struktūru.</p> <p>Zina savus skolas biedrus.</p> <p>Ievēro skolas tradīcijas, svētkus.</p> <p>Seko līdzī skolas pasākumu kalendāram.</p> <p>Orientējas skolas tuvējā apkārtnē, zina tās objektus.</p>	<p>Ir zināšanas par skolas vēsturi.</p> <p>Ir priekšstati par skolas skolotāju, tehnisko darbinieku, skolnieku kolektīvu.</p> <p>Zina, kas ir skolas absolvents.</p> <p>Gatavo dāvanas skolai.</p>

Drošība

Uzdevumi:

1. Veicināt izpratni par jēdzienu „drošība”.
2. Mācīt izprast un ievērot drošas uzvedības noteikumus dažādās sadzīves situācijās.
3. Palīdzēt saskatīt ikdienas situācijās cēloņu un sekas sakritību.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Pārvietošanās skolā.</p> <p>Drošība skolā.</p> <p>Uzvedības noteikumi stundās, starpbrīdī.</p> <p>Ceļš uz skolu un mājām.</p> <p>Izejas no skolas.</p> <p>Drošība saskarsmē ar svešiem cilvēkiem.</p>	<p>Pārvietošanās ielās.</p> <p>Uzvedības noteikumi skolā mācību un brīvajā laikā.</p> <p>Drošība skolā un skolas teritorijā.</p> <p>Drošība transporta līdzekļos.</p> <p>Braukšanas taloni, kartiņas.</p> <p>Ugunsdrošība, elektrodrošība.</p> <p>Satiksmes drošība pilsētā.</p> <p>Drošība saskarē ar dzīvniekiem.</p>	<p>Drošība ekskursijās, pārgājienos.</p> <p>Drošība uz ūdens un pie ūdens.</p> <p>Drošība uz lauku ceļiem un laukos.</p> <p>Velosipēdista noteikumi.</p> <p>Uzvedības noteikumi neparastās situācijās.</p>	<p>Drošība darba un sabiedriskās vietās.</p> <p>Drošība sadzīves tehnikas lietošanā.</p> <p>Drošība dabas parādību laikā.</p> <p>Pasažieru pienākumi un tiesības.</p> <p>Personas datu drošība.</p> <p>Drošība internetā.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Prot droši pārvietoties skolā.</p> <p>Ir priekšstati par drošību skolā.</p> <p>Ievēro skolotāju norādījumus par uzvedību stundās, starpbrīžos.</p> <p>Ceļā uz skolu un mājām ievēro vecāku norādījumus par uzvedību.</p> <p>Zina tuvākās izejas skolā.</p> <p>Ievēro skolotāju, tuvinieku norādījumus saskarsmē ar svešiem cilvēkiem.</p>	<p>Zina un ievēro gājēju noteikumus uz ielas.</p> <p>Ievēro skolotāju norādījumus par drošu uzvedību skolā, skolas teritorijā, mācību un brīvajā laikā.</p> <p>Zina un ievēro drošu pārvietošanos transporta līdzekļos.</p> <p>Zina par braukšanas kartiņas un talonu nepieciešamību.</p> <p>Ievēro skolotāju norādījumus par elektrodrošību un ugunsdrošību.</p> <p>Izvairās no saskares ar svešiem dzīvniekiem.</p>	<p>Zina un ievēro noteikumus ekskursiju un pārgājienu laikā.</p> <p>Ir zināšanas par drošību uz ūdens.</p> <p>Zina gājēju noteikumus uz lauku ceļiem.</p> <p>Ir zināšanas par velosipēdista noteikumiem.</p> <p>Ievēro piesardzību, lūdz palīdzību netradicionālās situācijās.</p>	<p>Zina un ievēro drošu sadzīves tehnikas lietošanu.</p> <p>Ir priekšstati par uzvedības un drošības pasākumiem dabas parādību laikā.</p> <p>Ir sapratne par pasažieru tiesībām un pienākumiem.</p> <p>Zina par personas datu glabāšanu un neizpaušanu.</p> <p>Ir piesardzīgs, veicot darbības internetā.</p>

Uzturs

Uzdevumi:

1. Iepazīstināt ar dažādiem pārtikas produktiem, to grupām, ēdieniem.
2. Veidot priekšstatus par ēšanas režīmu, uzturvērtībām, ēdienkarti.
3. Veicināt izpratni par veselīgu uzturu un tā lietošanu.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Ēdienreizes.</p> <p>Ikdienas ēdienu nosaukumi.</p>	<p>Pārtikas produkti, to grupas.</p> <p>Veselīgi – neveselīgi ēdieni, dzērieni.</p> <p>Vienkāršu sviestmaižu pagatavošana.</p> <p>Tuvākie pārtikas veikali.</p> <p>Taupība.</p>	<p>Veselīgs uzturs.</p> <p>Ēšanas režīms.</p> <p>Ēdienkarte dienai.</p> <p>Brokastis, to pagatavošana.</p> <p>Galda klāšana atbilstoši ēdienreizei un situācijai.</p> <p>Pārtika ekskursijas un pārgājiena laikā.</p> <p>Sagatavošanās veiksmīgam iepirkšanās procesam. Iepirkšanās.</p> <p>Produktu saglabāšana.</p>	<p>Vienkāršu ēdienu pagatavošana.</p> <p>Uzturvielu grupas (olbaltumvielas, ogļhidrāti, tauki, minerālvielas, vitamīni).</p> <p>Ēdienkarte nedēļai.</p> <p>Svētku ēdieni.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Zina ēdienreīžu nosaukumus un to pazīmes.</p> <p>Zina, nosauc dažu ēdienu nosaukumus.</p>	<p>Zina galvenās pārtikas produktu grupas un nosauc to pārstāvjus.</p> <p>Ir priekšstati par veselīgiem, neveselīgiem ēdieniem, dzērieniem, nosauc tos.</p> <p>Prot pagatavot vienkāršu sviestmaizi.</p> <p>Zina tuvākos pārtikas veikalus, veic atbilstošas darbības, ievēro uzvedības noteikumus veikalā.</p> <p>Ir priekšstati par taupību.</p>	<p>Zina, kas ietilpst veselīgā uzturā.</p> <p>Ir sapratne par ēšanas režīma ievērošanas nepieciešamību.</p> <p>Prot sastādīt ēdienkarti ēdienreizei pēc parauga.</p> <p>Prot pagatavot vienkāršas brokastis.</p> <p>Prot uzklāt galdu atbilstoši ēdienkartei.</p> <p>Ir sapratne, kādu pārtiku izvēlēties ekskursijas laikā.</p> <p>Prot sastādīt iepirkumu sarakstu un iepirkties pēc tā.</p> <p>Ir zināšanas par produktu saglabāšanu.</p>	<p>Prot pagatavot vienkāršu ēdienu.</p> <p>Ir priekšstati par uzturvielu grupām.</p> <p>Pēc parauga var sastādīt ēdienkarti nedēļai.</p> <p>Prot pagatavot dažus svētku ēdienus.</p>

Daba

Uzdevumi:

1. Veidot izpratni par dzīvās un nedzīvās dabas objektiem, daudzveidību, to svarīgākajām izpausmēm.
2. Apgūt praktiskās darbības dabas procesu izzināšanā.
3. Veicināt izpratni par darbiem dārzā un dzīvnieku kopšanu.
4. Palīdzēt izprast nepieciešamību saudzēt apkārtējo vidi.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Dabas objekti skolas apkārtnē. Rūpes par tiem.</p> <p>Mājdzīvnieki. Mājputni.</p> <p>Dārzs.</p>	<p>Dabas objekti pilsētā, dzīves vietas tuvumā. Rūpes par tiem.</p> <p>Mājdzīvnieku un mājputnu kopšana.</p> <p>Zoodārzs.</p> <p>Atbildība par dzīvniekiem (pieradinātiem, nepieradinātiem).</p> <p>Sezonas darbi dārzā, pagalmā.</p> <p>Istabas augi. To kopšana.</p> <p>Zeme. Zemes virsma.</p>	<p>Dzīvā un nedzīvā daba.</p> <p>Parks un mežs. Lauki. Pilsētas. Ūdenstilpnes.</p> <p>Ūdens un gaiss. Ūdens un gaiss cilvēka organismā.</p> <p>Produktīvi un neproduktīvi dzīvnieki.</p> <p>Dzīvnieki nebrīvē.</p> <p>Rūpes par dzīvniekiem, putniem, kukaiņiem.</p> <p>Sezonas darbi laukos.</p> <p>Savvaļas augi un kultūraugi.</p> <p>Augu un zāļu tējas.</p> <p>Indīgie augi, sēnes.</p> <p>Laika apstākļu novērošana. Dabas kalendārs.</p> <p>Atpūtas vietas dabā. Uzvedība tajās.</p> <p>Atbildība par dabu (dzīvo un nedzīvo).</p>	<p>Dzīvnieku fermas.</p> <p>Lauksaimniecība. Tās nozīme. Tehnika. Nozares. Profesijas laukos.</p> <p>Piedalīšanās dabas aizsardzības pasākumos (gružu vākšana, šķirošana).</p> <p>Piesardzība no kukaiņiem, rāpuļiem, dzīvniekiem, putniem. Piesardzības paņēmieni.</p> <p>Zeme un debess ķermeņi.</p> <p>Klimats. Klimatiskie apstākļi</p> <p>Orientēšanās globusā, kartē, plānā.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Zina, kas ir daba.</p> <p>Prot nosaukt raksturīgākos objektus skolas teritorijā.</p> <p>Prot nosaukt raksturīgākos augus un dzīvniekus.</p> <p>Ievēro skolotāju norādījumus par istabas augu kopšanu, aplaista tos..</p> <p>Zina, atpazīst mājdzīvnieku pēc pazīmēm, nozīmes.</p> <p>Ir priekšstats par jēdzienu “dārzs”.</p>	<p>Zina dabas objektus, pilsētā, tuvējā apkārtnē, dzīves vietas tuvumā, to īpašības, izturas saudzīgi pret tiem.</p> <p>Ievēro norādījumus par mājdzīvnieku un mājputnu kopšanu.</p> <p>Ir apmeklējis zoodārzu, atpazīst tā iemītniekus.</p> <p>Ir zināšanas par atbildību pret dzīvniekiem (pieradinātiem, nepieradinātiem)</p> <p>Zina sezonas darbus dārzā, pagalmā. Novēro un līdzdarbojas uzkopšanas darbos skolā (lapu grābšana, sniega tīrīšana u.c.).</p> <p>Prot rūpēties par istabas augiem.</p> <p>Ir izpratne par zemi, augsni.</p>	<p>Diferencē dzīvo, nedzīvo dabu.</p> <p>Izprot jēdzienu parks, mežs, lauki, pilsēta, ūdenstilpnes, nosauc raksturīgākos objektus.</p> <p>Ir izpratne par ūdens nozīmi dabā, cilvēka dzīvē. Prot nosaukt ūdens agregātstāvokļus.</p> <p>Ir priekšstats par gaisa raksturīgākajām īpašībām, skābekļa nozīmi, gaisa piesāņojumu. Mēra gaisa temperatūru.</p> <p>Ir zināšanas par produktīviem un neproduktīviem dzīvniekiem, nosauc pazīmes.</p> <p>Zina kā rūpēties par dzīvniekiem, putniem, kukaiņiem.</p> <p>Ir sapratne par sezonas darbiem laukos, veic praktiskas darbības.</p> <p>Ir priekšstats par savvaļas augiem un kultūraugiem, augu un zāļu tējām.</p> <p>Zina indīgo augu un sēņu pazīmes.</p> <p>Prot novērot laika apstākļus, novērojumus atzīmēt dabas kalendārā.</p> <p>Zina par atpūtas vietām dabā, par uzvedības un drošības noteikumiem tajās.</p> <p>Zina dabas saudzēšanas pasākumus un ievēro tos.</p>	<p>Zina, kas ir dzīvnieku ferma.</p> <p>Ir priekšstats par lauksaimniecību, tās nozīmi, tehniku, nozarēm un profesijām laukos.</p> <p>Piedalās dabas aizsardzības pasākumos skolā un ārpus tās (šķiro atkritumus, piedalās talkās, pagalma uzkopšanā.</p> <p>Zina piesardzības pasākumiem saskarsmē ar kukaiņiem, rāpuļiem, dzīvniekiem, putniem.</p> <p>Ir priekšstats par zemi un debess ķermeņiem.</p> <p>Ir priekšstats par klimatu un dažādiem klimatiskajiem apstākļiem.</p> <p>Prot orientēties globusā, kartē, plānā.</p>

Orientēšanās laikā

Uzdevumi:

1. Mācīties orientēties laika ritējumā.
2. Veidot priekšstatus par pulksteņa laikiem.
3. Veicināt prasmes ievērot un veidot savu dienas režīmu.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Diennakts ritms.</p> <p>Stundu saraksts PIC (dienā).</p> <p>Dienas kalendārs.</p>	<p>Stundu saraksts PIC (nedēļā).</p> <p>Nedēļas kalendārs.</p> <p>Nedēļas dienu nosaukumi.</p> <p>Pilnas stundas pulkstenī.</p> <p>Gadalaiki.</p> <p>Lietderīga laika izmantošana.</p>	<p>Dienas režīms.</p> <p>Mēneša kalendārs.</p> <p>Kalendāru veidi.</p> <p>Mēnešu nosaukumi, dienu skaits mēnesī.</p> <p>Gads.</p> <p>Pulksteņa laiks.</p> <p>Pulksteņu veidi.</p> <p>Debespuses.</p> <p>Sava un citu laika taupīšana.</p> <p>Atpūtas laika organizēšana.</p>	<p>Savas dzīves organizēšana diennaktī, nedēļā.</p> <p>Kalendārtipa piezīmju grāmatiņa.</p> <p>Sezonas kalendārs.</p> <p>Kalendāra un matemātiskais laiks.</p> <p>Laika izmantošana. Plānošana.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Zina diennakts galvenās daļas – diena, nakts.</p> <p>Orientējas dienas stundu sarakstā (PIC).</p> <p>Prot orientēties dienas kalendārā (režīmā).</p>	<p>Orientējas nedēļas stundu sarakstā (PIC).</p> <p>Prot orientēties, veido nedēļas kalendāru.</p> <p>Zina nedēļas dienu nosaukumus.</p> <p>Nosauc pilnas stundas pulkstenī.</p> <p>Prot nosaukt gadalaikus, zina to pazīmes, maiņu.</p> <p>Ievēro norādījumus par lietderīgu brīvā laika izmantošanu.</p>	<p>Ievēro skolas dienas režīmu un piedalās tā plānošanā.</p> <p>Orientējas kalendārā, tā veidos.</p> <p>Nosauc mēnešu nosaukumus, orientējas to secībā, dienu skaitā mēnesī.</p> <p>Ir zināšanas par gada ritējumu.</p> <p>Orientējas pulksteņa laikos, pazīst dažāda veida pulksteņus.</p> <p>Ir izpratne par debespusēm.</p> <p>Ir izpratne par sava un citu laika taupīšanu un tā nozīmi.</p> <p>Ir prasmes organizēt savu atpūtas laiku.</p>	<p>Ir prasmes par savas dzīves organizēšanu diennaktī un nedēļā, saistībā ar skolas režīmu.</p> <p>Prot veidot ierakstus kalendārtipa piezīmju grāmatiņā.</p> <p>Orientējas sezonas kalendārā.</p> <p>Ir zināšanas par kalendāro un matemātisko laiku, tā aprēķināšanu.</p> <p>Ir pamatprasmes sava laika izmantošanā un plānošanā.</p>

Apģērbs un apavi

Uzdevumi:

1. Iepazīstināt ar dažādiem apģērbu un apavu veidiem.
2. Veicināt izpratni par apģērbu un apavu kopšanu, saglabāšanu, darināšanu.
3. Veidot priekšstatus par apģērba un apavu vēsturi, kultūru.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	Apģērba un apavu nosaukumi.	Apģērbu un apavu veidi. Apģērbu un apavu kopšana ikdienā. Cimdi. Cimdu veidi. Darba cimdi. Istabas apavi.	Sezonas apģērbi, apavi. Apģērba un apavu saudzēšana. Apģērba krāsas, toņi. Cimdu adīšana, šūšana. Apģērba dekorēšana. Apģērbs un apavi atpūtai, darbam, ikdienai, svētkiem. Čību darināšana.	Apģērba kultūra, mode, gaume. Apzīmējumi apģērba kopšanai Apģērba vēsture. Tautastērps. Tautastērpa elementi mūsdienu apģērbā.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Zina ikdienas apģērbu un apavu nosaukumus, to izmantošanu.</p>	<p>Orientējas apavu un apģērbu veidos.</p> <p>Ir zināšanas par apavu un apģērbu kopšanu ikdienā.</p> <p>Zina dažādus cimdu veidus, to pielietojumu.</p> <p>Prot atšķirt istabas apavus no āra apaviem.</p>	<p>Diferencē sezonas apģērbu un apavus.</p> <p>Ir sapratne par apģērbu un apavu saudzēšanu.</p> <p>Ir zināšanas par apģērba krāsām, toņiem un to kombinēšanu.</p> <p>Zina kā darināt cimdus, zeķes, čības</p> <p>Zina apģērbu dekorēšanas paņēmienus.</p> <p>Prot izvēlēties situācijai (svētki, ikdiena, atpūta, darbs) atbilstošu apģērbu, apavus.</p>	<p>Ir zināšanas par apģērba kultūru, modi, gaumi.</p> <p>Ir izpratne par apģērbu apzīmējumiem apģērbu kopšanā.</p> <p>Ir zināšanas par apģērba vēsturi, tautastērpiem un to elementiem.</p>

Uzvedības kultūra

Uzdevumi:

1. Apgūt komunikācijas un sadarbības prasmes dažādās dzīves situācijās dažādu dzīves vajadzību apmierināšanai.
2. Veidot priekšstatus par pieklājīgu uzvedību ikdienas situācijās, skolā, sabiedriskās vietās.
3. Mācīt diferencēt labo un sliktu.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Pieklājības vārdi.</p> <p>Pateicības un lūguma vārdi.</p> <p>Sasveicināšanās, atvadīšanās.</p> <p>Uzvedība pie galda.</p>	<p>Pieklājība ikdienā.</p> <p>Vispārējie pieklājības likumi.</p> <p>Uzvedība transporta līdzekļos.</p> <p>Uzvedība viesos. Dāvināšana, dāvanu saņemšana.</p> <p>Cieņa pret vecākiem, pieaugušajiem. Pieaugušo uzrunāšana.</p> <p>Savstarpējā sadarbība, palīdzība.</p> <p>Patiesība un meli.</p> <p>Telefona sarunas.</p> <p>Stāja.</p>	<p>Galda piederumu lietošana.</p> <p>Uzvedība kinoteātrī, teātrī, muzejā.</p> <p>Valodas kultūra.</p> <p>Īsziņas.</p> <p>Iepazīšanās.</p> <p>Dāvanu gatavošana. Viesu uzņemšana. Vēlējumi svētkos, jubilejās.</p> <p>Rakstura īpašības.</p> <p>Gods.</p> <p>Labais tonis. Labs un slikts sarunas biedrs.</p> <p>Noslēpumi un tenkošana.</p> <p>Uzvedība pārgājienos, ekskursijās.</p>	<p>Ielūgumi.</p> <p>Cienasts viesiem.</p> <p>Raksturs un temperaments.</p> <p>Sevis audzināšana.</p> <p>Morāle un ētika.</p> <p>Pieklājības kļūda.</p> <p>Vārdi. Skatieni. Ķermeņa valoda.</p> <p>E-pasta lietošana .</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Prot lietot elementārās pieklājības frāzes.</p> <p>Lieto pateicības un lūguma vārdus.</p> <p>Prot pieklājīgi sasveicināties un atvadīties.</p> <p>Ievēro norādījumus par pieklājīgu uzvedību pie galda.</p>	<p>Zina un ievēro norādījumus par pieklājīgu uzvedību ikdienā.</p> <p>Ievēro pieklājības likumus.</p> <p>Prot pieklājīgi uzvesties transporta līdzekļos.</p> <p>Ievēro norādījumus par uzvedību viesos, prot dāvināt un saņemt dāvanas.</p> <p>Ir priekšstats par jēdzienu „cieņa”, ievēro pieklājību saskarsmē ar pieaugušajiem.</p> <p>Ir sapratne par savstarpējo sadarbību, prot sniegt un saņemt palīdzību.</p> <p>Zina jēdzienu patiesība un meli nozīmi, melošanas sekas.</p> <p>Ir sapratne par pieklājīgu telefona sarunu, prot piezvanīt, atbildēt uz telefona zvanu.</p>	<p>Ir zināšanas par galda piederumiem, to veidiem, prot tos pielietot.</p> <p>Zina un ievēro pieklājīgas uzvedības normas sabiedriskās vietās – kinoteātrī, teātrī, muzejā.</p> <p>Zina par valodas kultūru.</p> <p>Prot nosūtīt, un izlasīt īsziņas.</p> <p>Prot iepazīties, uzdot jautājumus, īsi pastāstīt par sevi.</p> <p>Prot pagatavot dāvanu un uzņemt viesus, teikt vēlējumus svētkos, jubilejās.</p> <p>Ir priekšstats par cilvēka rakstura īpašībām.</p> <p>Ir priekšstats par jēdzienu „gods”.</p> <p>Prot atšķirt labo no sliktā sarunā, rīcībā.</p> <p>Ir izpratne par noslēpumu, to glabāšanu, tenkošanu un tenku sekām.</p> <p>Zina un ievēro uzvedības un drošības noteikumus pārgājienos, ekskursijās.</p>	<p>Prot pagatavot ielūgumu.</p> <p>Prot sagatavot, noformēt vienkāršu cienastu viesiem.</p> <p>Ir zināšanas par cilvēka raksturu un temperamentu, sevis audzināšanu.</p> <p>Ir zināšanas par morāles un ētikas normām, to nozīmi un ievērošanu.</p> <p>Novēro dažādas situācijas un saskata pieklājības kļūdas.</p> <p>Pielieto veiksmīgas komunikācijas līdzekļus – vārdi, skatieni, ķermeņa valoda.</p> <p>Ir izpratne par e-pasta lietošanu.</p>

Sabiedriski nozīmīgas vietas, dokumenti, telefoni, mediji

Uzdevumi:

1. Veidot sapratni par personas dokumentiem, datiem.
2. Iepazīstināt ar sabiedriski nozīmīgām vietām, to darbību un funkcijām.
3. Veicināt prasmes gūt informāciju no radio, TV, laikrakstiem, žurnāliem, interneta.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Skolas nosaukums. Klase.</p> <p>Mani foto uzņēmumi.</p> <p>Personības atpazīšanas kartīte.</p> <p>Mājas telefons. Vecāku telefona numura kartīte.</p> <p>Skolas ārsts, medmāsa, medpunkts.</p> <p>Bērnu žurnāli</p>	<p>Invalīda un skolēna apliecība.</p> <p>AdreSES (mājas, skolas, radu, draugu).</p> <p>Skolas direktors, skolotāji, darbinieki.</p> <p>Veselības aprūpes centri.</p> <p>Pilsētas dome.</p> <p>Frizētava.</p> <p>Sabiedriskās tualetes.</p> <p>Raidījumi bērniem. Vecumam piemēroti žurnāli.</p>	<p>Personības dokumenti. Pase.</p> <p>SOS telefona numuri.</p> <p>Pašvaldība.</p> <p>Ārsts, slimnīca.</p> <p>Sociālās palīdzības iestādes.</p> <p>Pasts.</p> <p>Izklaides vietas (teātris, kino, galerijas, muzeji, stadioni, piemiņas vietas utt.).</p> <p>Interneta portāli.</p> <p>Radio un TV raidījumu programmas.</p> <p>Informatīvie bukleti, afišas.</p>	<p>Fotosalons.</p> <p>Trauksmes signāli.</p> <p>Banka. Naudas maiņas automāti. Bankomāts.</p> <p>Juridiskie pakalpojumi – advokāts, notārs, tiesa.</p> <p>Lietišķie dokumenti (darījuma vēstule, iesniegums, CV).</p> <p>Publiskās, sabiedriski nozīmīgās vietas.</p> <p>Preses izdevumi.</p> <p>Reklāvizdevumi.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Zina skolas nosaukumu.</p> <p>Orientējas klasē, skolā.</p> <p>Atpazīst fotogrāfijās sevi, savus klases biedrus.</p> <p>Ievēro norādījumus par personību apliecināšanu kartiņu lietošanu.</p> <p>Prot orientēties telefona numuru kartītē, norādot savu, mājas, vecāku telefona numurus.</p> <p>Ievēro norādījumus par uzvedību pie ārsta, prot apmeklēt skolas medmāsu, ārstu.</p>	<p>Prot uzrādīt skolēna, invalīda apliecību, ir izpratne par tās nepieciešamību.</p> <p>Prot noskaidrot, pierakstīt mājas, skolas, radu, draugu, adreses.</p> <p>Ir izpratne par skolas direktora, skolotāju, darbinieku lomu skolā.</p> <p>Ir izpratne par veselības centriem.</p> <p>Ir priekšstats par pilsētas domi un tās funkcijām.</p> <p>Zina frizētavas, tās funkcijas.</p> <p>Prot sameklēt sabiedrisko tualeti, atpazīst apzīmējumus.</p> <p>Zina un skatās bērnu raidījumus TV, gūst informāciju no bērnu žurnāliem.</p>	<p>Ir izpratne par pases lietošanu un tās nozīmi.</p> <p>Prot lietot SOS telefona numurus, nosauc vajadzīgo informāciju.</p> <p>Ir zināšanas par pašvaldību un tās funkcijām.</p> <p>Prot apmeklēt ārstu, izsaukt mājas vizīti, apmeklēt slimnīcu..</p> <p>Ir priekšstats par sociālās palīdzības iestādēm, to funkcijām, palīdzības sniegšanas veidiem.</p> <p>Zina pasta funkcijas, prot nosūtīt vēstuli.</p> <p>Zina tuvākās izklaides vietas, to apmeklēšanas iespējas.</p> <p>Prot sev nepieciešamo informāciju meklēt internetā.</p> <p>Orientējas TV, radioraidījumu programmā.</p> <p>Ir izpratne par informatīvo bukletu, afišu nozīmi, noskaidro to piedāvāto informāciju.</p>	<p>Prot apmeklēt fotosalonu.</p> <p>Zina, atpazīst trauksmes signālus.</p> <p>Ir priekšstats par banku, tās funkcijām, naudas maiņu un bankomātiem.</p> <p>Ir priekšstats par juridiskajiem pakalpojumiem – advokātu, juristu, notāru, tiesu, un situācijām, kurās nepieciešami to pakalpojumi.</p> <p>Ir izpratne par lietišķo dokumentu rakstīšanu, aizpildīšanu.</p> <p>Orientējas preses izdevumos.</p> <p>Prot orientēties un gūt sev vajadzīgo informāciju no reklāmas izdevumiem.</p>

Darbs un profesijas

Uzdevumi:

1. Iepazīstināt ar dažādiem darbu, profesiju veidiem.
2. Veicināt izpratni par darba pienākumiem, režīmu un to pildīšanu.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Darbību nosaukumi.</p> <p>Vecāku darbi, pienākumi.</p> <p>Rotaļlietu un darba piederumu nolikšana vietā.</p> <p>Klases vēdināšana.</p>	<p>Vecāku profesijas.</p> <p>Skolas darbinieku profesijas</p> <p>Tautas dziesmas par darbu.</p> <p>Darbi klasē. Dežuranta pienākumi.</p> <p>Uzkopšanas darbi klasē.</p> <p>Rotaļlietu sakārtošana.</p>	<p>Nodarbošanās un profesijas laukos un pilsētā.</p> <p>Darbi skolā. Dežūra ēdamtelpā un dežūrtelpā.</p> <p>Darba inventāra sakārtošana.</p> <p>Mēbeļu kopšana.</p> <p>Darba pienākumi. Darba laiks</p> <p>Darba alga. Nauda.</p>	<p>Manas nākotnes darbi, profesijas.</p> <p>Inventāra lietošana, kārtošana, labošana.</p> <p>Telpu kopšana.</p> <p>Darba tiesības. Darba līgums. Darba intervija. Darba drošība. Problēmas darbavietā.</p> <p>Darba attiecības (darbinieks darba devējs).</p> <p>Darba samaksa.</p> <p>Nopelnītās naudas tērēšana, uzskaitē.</p> <p>Ienākumi, izdevumi.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Atpazīst un nosauc darbības veidus.</p> <p>Zina vecāku mājas darbus un pienākumus.</p> <p>Prot nolikt vietā rotaļlietas un darba piederumus.</p> <p>Izpilda norādījumus par klases telpas vēdināšanu.</p>	<p>Zina vecāku profesijas, prot nosaukt vecāku amatu pienākumus.</p> <p>Zina skolas darbinieku profesijām, darba pienākumiem.</p> <p>Zina tautas dziesmas par darbu.</p> <p>Zina par darbiem klasē, prot veikt dežuranta pienākumus, telpas uzkopšanas darbus.</p> <p>Prot sakārtot rotaļlietas.</p>	<p>Ir zināšanas par nodarbošanos un profesijām laukos un pilsētā.</p> <p>Prot veikt uzticētos pienākumus klasē, skolā, veic dežuranta pienākumus skolas ēdamtelpā un dežūrtelpā.</p> <p>Prot sakārtot, nolikt vietā darba inventāru.</p> <p>Ir zināšanas par mēbeļu kopšanu un saudzēšanu.</p> <p>Ir izpratne par darba pienākumiem, darba laiku, darba algu un naudu.</p>	<p>Ir priekšstats par savu nākotnes darbu, profesiju.</p> <p>Prot lietot skolas inventāru, ir priekšstats par tā kopšanu, labošanu .</p> <p>Prot veikt darba telpas uzkopšanas darbus.</p> <p>Ir priekšstats par darba tiesībām, līgumu, interviju.</p> <p>Ir zināšanas par darba drošību, problēmām un to risināšanu darbavietā.</p> <p>Ir zināšanas par darbinieku attiecībām. Ir izpratne par darba samaksu un tās veidiem.</p> <p>Ir zināšanas par nopelnītās naudas tērēšanu un ienākumu, izdevumu uzskaiti.</p>

Latvija

Uzdevumi:

1. Iepazīt Latvijas simbolus un tautas tradīcijas.
2. Mācīt apzināties savu piederību pilsētai, valstij, tautai.
3. Veidot priekšstatus par valsts pārvaldi.

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Mācību saturs	<p>Pilsēta, kurā dzīvoju, ielas nosaukums, māja.</p> <p>Ceļš uz skolu un atpakaļ.</p> <p>Latvijas svētki. Valsts dzimšanas diena.</p> <p>Gadskārtu svētki.</p> <p>Latvijas tautas dziesmas par gadskārtu svētkiem.</p>	<p>Adrese.</p> <p>Rīga – Latvijas galvaspilsēta.</p> <p>Latvijas pilsētas.</p> <p>Pilsētas ielas.</p> <p>Pilsēta un lauki.</p> <p>Miķeļi.</p> <p>Mārtiņi.</p> <p>Ziemassvētki.</p> <p>Jaunais gads.</p> <p>Metenis.</p> <p>Lieldienas.</p> <p>Mātes diena.</p> <p>Jāņi.</p> <p>Tautas dziesmas.</p>	<p>Valsts.</p> <p>Valsts himna, karogs, valoda.</p> <p>Tautība, pilsonība.</p> <p>Nauda.</p> <p>Novadi.</p> <p>Latviešu svētki un paražas.</p> <p>Veļi.</p> <p>Katrīnas diena.</p> <p>Pelnu diena.</p> <p>Sveču diena.</p> <p>Tautas dziesmas par darbu, tikumu.</p> <p>Latvijas karte, galvenie objekti.</p>	<p>Prezidents.</p> <p>Saeima.</p> <p>Satversme.</p> <p>Vēlēšanas.</p> <p>Kaimiņvalstis.</p> <p>Valūta.</p> <p>Latviešu tradicionālie ēdieni, to gatavošana.</p> <p>Svinamās un atceres dienas Latvijā.</p> <p>Reliģiskie svētki un brīvdienas.</p> <p>Dzimtenes svētki.</p> <p>Latviešu folklorā.</p> <p>Latvija pasaulē.</p>

Mācību priekšmeta apguves pakāpes	1.pakāpe (1. klase)	2.pakāpe (2.-5. klase)	3.pakāpe (6.-9. klase)	4.pakāpe (papildus mācību gadi)
Sasniedzamais rezultāts	<p>Prot nosaukt pilsētu, ielu, māju, kurā dzīvo.</p> <p>Zina ceļu uz skolu un atpakaļ.</p> <p>Kopā ar skolotājiem, vecākiem piedalās Latvijas svētku pasākumos.</p> <p>Ir priekšstats par gadskārtu svētkiem.</p> <p>Zina dažas tautasdziesmas par gadskārtu svētkiem.</p>	<p>Zina savu adresi.</p> <p>Zina jēdzienu „Latvijas galvaspilsēta”, nosauc to.</p> <p>Zina tuvākās Latvijas pilsētas.</p> <p>Zina tuvējo ielu nosaukumus.</p> <p>Prot salīdzināt pilsētu un laukus.</p> <p>Ir zināšanas par gadskārtu svētkiem un to tradīcijām – Miķeļiem, Mārtiņiem, Ziemassvētkiem, Jauno gadu, Meteņiem, Lieldienām, Mātes dienu, Jāņiem.</p> <p>Prot skandināt tautas dziesmas.</p>	<p>Ir zināšanas par jēdzienu „valsts”, prot nosaukt un atpazīt valsts simbolus – himnu, karogu, ģerboni, valodu, naudu.</p> <p>Ir izpratne par jēdzieniem „tautība, pilsonība.”</p> <p>Prot nosaukt Latvijas vēsturiskos novadus, lielākās pilsētas.</p> <p>Zina latviešu svētkus un paražas (Veļi, Katrīnas diena, Pelnu diena, Sveču dienu.</p> <p>Orientējas un izprot latviešu tautas dziesmas par darba tikumu.</p> <p>Prot atrast galvenos objektus Latvijas kartē.</p>	<p>Ir zināšanas par valsts pārvaldes sistēmu, prezidentu, saeimu, satversmi, vēlēšanām.</p> <p>Zina Latvijas kaimiņvalstis un robežvalstis, prot tās nosaukt.</p> <p>Ir priekšstats par naudu un valūtu.</p> <p>Zina latviešu tautas tradicionālos ēdienus, ir zināšanas par to pagatavošanu.</p> <p>Orientējas Latvijas svinamajās un atceres dienās, reliģiskajos svētkos un brīvdienās, dzimtenes svētkos.</p> <p>Zina un izmanto latviešu folkloras veidus - pasakas, teikas, tautas dziesmas.</p> <p>Ir priekšstats par Latvijas vietu pasaulē.</p>

Mācību satura apguvei izmantojamās mācību metodes un līdzekļi

Mācību metodes

Izmantojamās mūsdienu humānajā pedagoģijā pieņemtās mācību metodes pēc skolotāja ieskatiem. Ņemot vērā izglītojamo īpašās vajadzības, pārsvarā lietojamas praktiski darbīgās metodes.

Izmantojama novērošana, saruna, pārrunas, rotaļa, reālas dzīves situācijas vai to modelēšana, ikdienas elementāro darbu treniņš, ekskursija, praktiskie darbi, vingrinājumi, testi (kam ir iespējams) un dažādi citi paņēmieni pēc skolotāja radošās izvēles.

Mācību līdzekļi

Izmantojamās IZM VISC apstiprinātas mācību grāmatas pēc skolotāja izvēles (piem., S.Andriksone „Dzīves mācība”1., 2., 3., 4.), pieejamie didaktiskie, mācību tehniskie līdzekļi, esošā skolas un tās apkārtnes vide.

Skolēnu komunikācijas attīstīšanai izmantojami alternatīvie saziņas līdzekļi: reāli objekti un priekšmeti, piktogrammas, nedzirdīgo zīmju valodas elementi, attēli, fotogrāfijas, zīmējumi u.c.

Mācību sasniegumu vērtēšana

Ievadvērtēšana – izglītojamā spēju un sagatavotības līmeņa aktīvam darbam noteikšana individuālā izglītības plāna sastādīšanai, notiek katra mācību gada sākumā.

Kārtējā vērtēšana – aprakstošā formā vai norādes par noteiktu vērtēšanas kritēriju izpildi skolēnu mācību sasniegumu uzskaites dokumentos (klases žurnālā, e-klases žurnālā), vienu reizi mēnesī.

Noslēguma vērtēšana – aprakstošā formā mācību gada nobeigumā skolēnu liecībās.

Skolēna sasniegumus nosaka skolotājs balstoties uz katra izglītojamā individuālajā izglītības plānā noteiktajiem uzdevumiem.

Skolotājs vai klasē strādājošo skolotāju kolektīvs pirmā semestra un mācību gada beigās izvērtē katra skolēna attīstības dinamiku, mācību programmas apguvi (kompetences un zināšanas) aprakstošā veidā. Rezultātus vēlams atzīmēt individuālajā mācību programmā, attīstības dinamikas lapā vai burtnīcā, ar tiem iepazīstina vecākus, klasē strādājošos un internāta skolotājus.

Literatūra

1. Andriksone S. Dzīves mācība. Mācību programma un metodiskie ieteikumi speciālajām skolām. IM ISEC, 1996.
2. Andriksone S. Dzīves mācība 1., 2., 3., 4. Zvaigzne, 1993.
3. Andersone G. Iepazīsti kartes. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2008.
4. Andersone G. Es esmu. Sociālās zinības pirmsskolai. Darba burtnīca. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2006.
5. Āže A. Meža uzdevumi. Tautasdziesmas, mīklas, ticējumi. Lielvārde.: Apgāds Lielvārds, 1995.
6. Bomona E. Mans ķermenis. Tulkojums no franču valodas. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2004.
7. Diķe V., Krieviņš V. Es. Ģimene. Pasaule. Sociālās zinības sākumskolai. Skolotāja grāmata. Darba burtnīca. Rīga.: Raka, 1998.
8. Kalniņa Ē. Es pasaule. Vides mācība sākumskolai, 1. Darba burtnīca. Es un ūdens. Vides mācība sākumskolai. 2. Darba burtnīca. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2000.
9. Kalniņa Ē., Skrode G., Čudinova O. Iepazīsti pasauli. Attīstošs materiāls bērniem ar speciālām vajadzībām. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2008.
10. Kārklīņa V. Redakcijā. Dzīves māksla. Praktiski padomi visās dzīves nozarēs. SIA Saldus Zeme II, 1992.
11. Laizāne I., Žučkova A., Rubiķe D. 1. Es esmu tīrs. 2. Mana istaba., 3. Mans apģērbs. Bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Gaismas speciālā internātskola. A/S Preses nams, 2011.
12. Laizāne I., Žučkova A., Rubiķe D. Es esmu tīrs un kārtīgs. Bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Gaismas speciālā internātskola. SIA Jelgavas tipogrāfija, 2011.
13. Mellēna M., Muktupāvels V., Spičs E. Pavasara grāmata. Vasaras grāmata. Rudens grāmata. Ziemas grāmata. Mācību līdzekļi folklorā sākumskolai. Rīga.: SIA Atols, 1992.
14. Randare D., sakārtojusi. Svētku enciklopēdija bērniem. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2004.
15. Rubane I., M. Ēdīsim veselīgi. Hanzas maiznīca. Ieteikts par mācību līdzekli veselības mācībā 5. Klasei. Rīga.: Jelgavas tipogrāfija, 2001.
16. Rūtenberga Dz., Dabas grāmata. Rīga.: Gandrs, 1992.

17. Vaivode E., Ciša L., Škute A., Soms J. Es un mēs, un viss ap mums. Dabas mācība 1. klasei., Dabas mācība 2. klasei., Dabas mācība 3. klasei. Lielvārde.: Apgāds Lielvārds, 1997.
18. Vasiļjeva-Gaugnusa L. Piekļājības Ābece. Rīga.: Zvaigzne, 1997.
19. Liepājas pilsētas dome. Pilsētā, kurā piedzimst vējš, 2001.
20. Latvijas mazā enciklopēdija. Cilvēks. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2003.
21. Dabaszinību bilžu vārdnīca skolēniem. Darba lapas. Rīga.: Zvaigzne ABC, 2006.
22. Darba likums. Es gatavojos strādāt. SO Aprūpes centrs Saule
23. SIA Liepājas ūdens. Ceļojums pazemē , 2003.

Fragmentāri izmantojamas sākumskolai un pamatskolai domātas mācību grāmatas sociālajās zinībās, vides mācībā, dabaszinībās, ģeogrāfijā, vēsturē, civilizācijās, veselības mācībā u.c.